

EYE CAMP TANSANIA 29.11. - 10.12.2014

- HERE WE GO AGAIN!

Tämän vuoden silmälasimatka suuntasi jälleen Tansaniaan, n. 300 000 asukkaan kaupunkiin 5 tunnin (n. 170 km!) ajomatkan päähän pääkaupunki Dar es Salaamista.

Lähtijöinä 4 optikkoa ja 4 avustajaa ja jokaisella matkalaukullinen silmälaseja, näöntutkimusvälineitä sekä paikanpäällä jaettavia kenkiä ja pieniä lahjoja kuten purukumia, kyniä jne.

Lentokentän maaginen lähdön tunnelma saa hymyn kaikkien huulille ja seikkailun voi jo maistaa huulillaan! Silmälasimatkaajat ovat omanlaistaan porukkaa, jos myös optikoiden ammattikunta. Mukaan lähtee sekä ensikertalaisia että konkareita ja yksi toimittaja sekä kuvaaja. Näistä lähtökohdista matkalta on lupa odottaa suuria!

Lentomatalla on aikaa jutella ja tutustua kanssamatkustajiin sekä hioa strategiaa sujuvaan klinikkatyöskentelyyn. Emme tässä vaiheessa tiedä tarkasti millaisessa ympäristössä tulemme työskentelemään, varmaa on vain se, että on oltava myös suunnitelmat b, c ja d...

Illan pimeydessä saapuminen lupaa aina yllättävän aamun ja niin nytkin. Henkeäsalpaavan kaunis Intian valtameren rantaviiva ja aurinko tervehtivät meitä ja aamupalan jälkeen riennettiin uimaan, kahaamaan ja kuvaamaan. Olo oli kuin varsalla kevätlaitumella!

Morogoroon lähdettiin pikkubussilla, joka tuli olemaan käytössämme koko matkan ajan. Paikalliset yhteistyökumppanit hakivat meidät ja ensimmäinen hiuksia nostattava automatka saattoi alkaa. Liikenne Dar es Salaamista lähtevällä tieosuudella on maan vilkkaimpia ja vaarallisimpia; raskasta liikennettä, tuk tukeja, moottoripyöriä ja ylisuuria kuormia huonosti kiinnitettynä. Sateen sattuessa riskit moninkertaistuvat. Liikennesäännöt ovat enemmänkin suuntaa-antavia, samoin nopeusrajoitukset, jos sellaisesta kertovan merkin ylipäätään sattuu jostain löytämään. Oli siis hyvä keskittyä jälleen hiomaan strategiaa ja ohjeistaa avustajia lasien jakoon ja reseptin tulkintaan, jotta asiakkaille löydetäisiin parhaiten tarvetta vastaavat lasit.

Ensimmäinen päivä Kirokan klinikalla alkaa kalusteiden etsimisellä ja siirtelyllä, pimentävien kankaiden etsimisillä ja kiinnittämällä, tutkimuspaikkojen järjestelemisellä ja odotustilojen organisoimisella. Esitutkimuspiste laitetaan ulos ja siinä paikallinen avustaja ottaa asiakkaan tiedot ja tiedustelee ongelman laatua sekä lukutaitoa sekä mittaa johtavan silmän ja vapaan visuksen. Tämän jälkeen asiakas siirtyy optikolle ja (toivottavasti) lasienjakopisteelle. Ensimmäinen ehdotus tulee aika pian; mitä jos paikallinen lääkäri (daktari) laittaisi oman pisteensä tähän (keskelle) ja valikoisi, ketkä tarvitsevat optikon tutkimusta? No, tutki vaan, tuumasimme, kunhan tutkimme mekin! Kaikille ei laseista tietenkään ole apua, mutta ihmiset ovat usein tulleet kaukaa, jopa päivien matkan päästä ja odottaneet tunteja kuumassa ja tungoksessa. Vähintään voimme auttaa vaikkapa aurinkolasien muodossa ja voivat ihmiset kertoa kotikylässään nähneensä valkoisen miehen tai naisen (mzungun)! Emme ole ihan jokapäiväinen näky tällä suunnalla.

Ensimmäisen päivän saaliina 124 näöntarkastusta ja noin 150 silmälasiparia jaettuna. Vauhtimme

pysyy samanlaisena, pientä kirimistä tapahtuu, kun seuraavina päivinä pääsemme suoraan töihin ja keksimme yhä nopeampia tapoja kommunikoida ja tehdä tutkimus. Neljäs työpäivä klinikalla sujuu jo hyvällä rutiinilla! (Koko matkan saldona 684 näöntutkimusta ja hiukan alle tuhat jaettua lasiparia). Tutkittavien silmien terveydentila on paljon kirjavampaa kuin kotimaassa ja vastaan tulee mitä erilaisimpia oireita ja näkökokemuksen kuvauksia. Tansanialaiset ovat kohtuullisen varautuneita ihmisiä, joten kun vastaukseksi saa hymyn, voi olla varma onnistumisestaan! Tutkittavat olivat (ilmoitetulta) iältään 6 ja 103 väliltä, kaikki eivät ikäänsä edes tienneet. Eri heimojen ja uskontojen edustajat pystyi osittain päättelemään vaatuksesta ja nimestä, maasai-heimolla etenkin vielä käytössä perinteiset vaatteet ja korut sekä hiustyylit (miehillä koristeltu kuin leijonanharja, naisilla kaljuksi ajeltu).

Työn lomassa ehdimme rentoutua saaripäivänä, jolloin menimme venekyydillä noin 5 kilometrin päässä rannikolta sijaitsevalle, erään matkalaisen osuvasti nimeämälle `Paratiisisaarelle`. Ei yhtään kauppiasta, kojua, ajoneuvoa, radiota... Ranta, suojaava katos, polku saaren keskiosiin, hummerilounas. Autuutta! Tässä vaiheessa matkaa toimittaja ja kuvaaja jättivät porukan ja palasivat Suomeen, me muut palasimme Morogoroon.

Suomen itsenäisyyspäivää vietettiin töitä tehden. Viimeinen työpäivä alkoi automatkalla syrjäseudulle. Alunperin ilmoitettu 45 minuutin matka venyi lopulta 2 tunnin mittaiseksi ja Ngerengeren kylän koululle päästyämme paikalla ei näkynyt ketään. Päätimme syödä mukanamme tuomamme lounaan (kylmäketju oli jo katkennut) sillä välin kun paikalliset avustajamme yrittivät mieltä mihin kaikki oppilaat olivat menneet ja mistä saisivat meille asiakkaita. Zeniläisellä tyyneydellä levitimme tutkimusvälineemme koululuokkaan ja jäimme odottamaan. Maassa, jossa ei ole mainittavia tietoliikenneyhteyksiä kaupunkien ulkopuolella eikä aina sähköäkään, kännykkä ja puskaradio toimivat kunnioitettavalla vauhdilla. Päätimme työstää näöntutkimuspaikat kahteen ja tehdä työt tiimeinä, koska viimeisenä päivänä lasienjakopisteellä menee aikaa, koska sopivia laseja on aina vain vaikeampaa löytää harvenevasta tarjonnasta. Lopulta myös lapset palasivat ja jaoimme vielä löytyvät tarrat, kynät, pinssit, purukumit ja muut tuomiset pois. Haikeus iski siinä vaiheessa, kun tajusimme että tämä oli tässä ja pakkasimme tavarat viimeistä kertaa laukkuihin. Iltaruokailun lomassa keskusteltiin väliin jäävistä Linnan juhlista ja Tuntemattomasta sotilaasta. Tansanian itsenäisyyspäivää vietetään 10.12. joten kilistimme myös isäntämaalle! Saimme ihailta täysikuuta Morogoron valosaasteettomalla taivaalla puunlehvien suojasta, heinäsiikat tarjosivat taustamusiikin.

Jäljellä oli vielä matkan huippenuksena kahden päivän - yhden yön – safari Mikumin kansallispuistossa noin kahden tunnin ajomatkan päässä Morogorosta. Pikkubussin jälkeen ruskea safariauto tuntui mukavalta vaihtelulta, ilmastointikin hoidettiin perinteisesti ikkunaa avaamalla! Eläimiä näkyi paljon jo ennen varsinaista puistoaluetta; apinoita, seeproja, kirahveja.. Kävimme viemässä tavaroita bungalowehimme ja söimme lounasta, jonka jälkeen auton katto nostettiin ylös ja saimme seurata maisemaa seisten. Olimme arvuutelleet mitä eläimiä puistossa tultaisiin näkemään ja paljon näimmekin! Kirahvit olivat runsaslukuisia ja puhvelit ja antiloopit kulkivat suurina laumoina. Virtahevot oleilivat lammessa, jota oli suurennettu, että eläimille riittäisi vettä myös kuivana kautena. Samalla lammella oli myös krokotiili ja paljon kahlaajalintuja. Leijonat loikoilivat varjossa ja siirtyivät varjon mukaan puun ympäri laiskasti haukotellen. Pysähdyimme komean baobab-puun luona ja puu oli juuri niin ihana kiipeiltävä kuin miltä näyttikin! Illan jo hämärtyessä näimme vihdoin norsuja lähietäisyydeltä, ryhmässä oli mukana myös suloisia poikasia.

Majoituksemme oli keskellä puistoa ilman aitoja tai vartijoita ja meitä varoiteltiin lähtemästä kauas tai

irtautumaan ryhmästä. Sähköt myös katkaistiin yön ajaksi, koska virta tuli agrekaatista, jota näin säästettiin. Taskulampun valossa siis vessaan yöllä ja lakanat hiessä kuunnelen yön ääniä. Heinäsirkat, linnut ja leijonat(!) äänelivät hyvin elävästi lasittomien kalteri-ikkunoiden takaa ja unettomat saattoivat tuijotella kuutamoa. Tunnelman epätodellisuutta on vaikea kuvailla. Aamulla lähdimme klo 6.30 vielä safarikierrokselle, osa eläimistä oli aktiivisimmillaan tähän aikaan, ja palasimme sitten aamupalalle. Leopardi jäi näkemättä, ne ovat arkoja eläimiä ja osaavat sulautua puihin, mutta hieno muisto jäi tästä puistosta kokonaisuutena.

Safariauto ajoi meidät viimeistä kertaa Dar es Salaamiin, jossa vielä kerkesimme uimaan ilta-aaltoihin. Seuraava aamu päivä oli varattu ihan vaan rentoutumiseen ja koko matkan lämpimin päivä sattuikin kohdallemme. Laskuveni vei merenrannan liian kauaksi uimiseen, mutta kahlailu ja käveleskely tuntuivat yhtä mukavilta. Tansanian itsenäisyyspäivä toi vipinää hotellin alueella ja allasalue ja ravintolat täyttyivät juhlivista seurueista ja elävästä musiikista. Näimme laulavan syntymäpäiväkulkueen ja aasialaisen kosinnan, jota seurasi suuren luokan kuvaussessio. Meillä ohjelma jatkui kaupungille, jossa teimme ostoksia basaarissa ja Nakumatt- ostoskeskuksessa. Ero köyhän Morogoron ja länsimaisemman Dar es Salaamin välillä oli räikeä, olimme etuoikeutettuja päästessämme näkemään ne kummatkin.

Asante sana, matkakumppanit ja Afrikka!

Baadaye Tansania, nähdään!